

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра політичних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

філософського факультету

з навчальної роботи

_____ /Комаха Л.Г./

«__» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО ПОЛІТОЛОГІЇ

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
спеціалізація
вид дисципліни

05 Соціальні та поведінкові науки
052 Політологія
бакалавр
політологія
обов'язкова

Форма навчання

денна

Навчальний рік

2017/2018

Семестр

I

Кількість кредитів ECTS

3

Мова викладання

українська

Форма заключного контролю

екзамен

Викладач: Малкіна Ганна Миколаївна, доктор політичних наук, доцент, професор
кафедри політичних наук

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Малкіна Ганна Миколаївна, доктор політичних наук, доцент, професор
кафедри політичних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри
_____ (Шляхтун П.П.)

Протокол № __ від «__» _____ 20__ р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «__» _____ 20__ року №__

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«__» _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – ознайомлення студентів з об'єктом, предметом та основними категоріями політології, забезпечення стійкої системи знань про закономірності політичної сфери суспільного життя, а також підготовка їх до слухання інших нормативних курсів та спецкурсів зі спеціальності, передбачених навчальним планом.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. Мати загальні знання та уявлення про політичну сферу суспільного життя та її основні інститути (держава, політичні партії, громадські організації, органи місцевого самоврядування, засоби масової інформації).

2. Вміти на основі знань про політичну систему суспільства, її інститути, закономірності їх функціонування орієнтуватися в політичних процесах політичному житті зарубіжних країн та України.

3. Володіти елементарними навичками наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно політичних подій та явищ.

3.Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Вступ до політології» належить до переліку обов'язкових дисциплін та викладається у I семестрі бакалаврату. Навчальна дисципліна знайомить студентів з об'єктом, предметом, методологічними засадами та основними категоріями політології, такими як політика, політична влада, політична система, держава, громадянське суспільство, політичний режим, демократія, громадська організація, політична партія, партійна система, виборча система, політична еліта, політичне лідерство, політична культура, політична ідеологія, а також з особливостями міжнародних відносин та світового політичного процесу.

4.Завдання (навчальні цілі) – оволодіння студентами понятійно-категоріальним апаратом політичної науки та методологією; набуття студентами систематизованих знань про закономірності функціонування політичної системи в зарубіжних країнах та в Україні; формування у студентів навичок самостійного аналізу політичних процесів; теоретична підготовка студентів до засвоєння інших дисциплін та спецкурсів, передбачених навчальними планами та програмами

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Форми викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумкові й оцінці з дисциплін и
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	понятійно-категоріальний апарат політичної науки та її методологічні засади	Лекція, семінар, самостійна робота	Екзамен	5
1.2	Основні інститути політичної системи (держава, політичні партії, громадські організації, органи місцевого самоврядування, засоби масової інформації) та особливості їх	Лекція, семінар, контрольна робота	Усна доповідь, контрольна робота, екзамен	5

	функціонування			
1.3	систему органів державної влади, порядок їх формування і функціонування та принципи взаємовідносин	Лекція, самостійна робота	Есе, контрольна робота, екзамен	5
1.4	особливості взаємовідносин громадянського суспільства та держави, роль і місце політичних партій і громадських організацій	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, есе, екзамен	6
1.5	теоретичні підходи до дослідження політичної еліти та політичного лідерства	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, есе, екзамен	5
1.6	сутність та структуру політичної свідомості та політичної культури, їх особливості за різних типів політичного режиму	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, контрольна робота, екзамен	14
	Вміти:			
2.1	застосовувати понятійно-категоріальний апарат політичної науки в науковому аналізі політичних процесів	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, есе	10
2.2	критично оцінювати різноманітні теоретичні підходи та концепції, що існують у сучасній політичній науці	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, есе	15
2.3	орієнтуватись в основних методах та процедурах дослідження політичних явищ та процесів та застосовувати їх до аналізу актуальних питань теорії та практики політики	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, есе	15
	Комунікація:			
3.1	Читати та критично аналізувати класичну та новітню політологічну літературу в підготовці до семінарських занять та написанні самостійних робіт	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, есе	3
3.2	презентувати результати проведених політологічних досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, дискусія, есе	3
3.3	вести полеміку з питань політичної науки та політичних відносин в зарубіжних країнах та Україні на основі володіння понятійно-категоріальним апаратом політичної науки, грамотно	Семінари	Дискусія	3

	формулювати проблемно-орієнтовані запитання до доповідачів			
	Автономність та відповідальність:			
4.1	вести самостійний пошук наукової інформації щодо тих або інших аспектів політики та обґрунтовувати особисту точку зору, спираючись на засвоєні поняття та категорії політології	Самостійна робота	Усна доповідь, дискусія, есе	2
4.2	Відповідально та сумлінно ставитись до підготовки доповідей для семінарських занять, опрацьовувати рекомендовану кількість навчальної та наукової літератури.	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, дискусія	5
4.3	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведеного політологічного аналізу та обстоювати власну наукову позицію	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, дискусія, екзамен	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)					

7. Схема формування оцінки.

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає оцінювання теоретичної підготовки (результати навчання 1.1–1.6); оцінювання практичної підготовки (результати навчання 2.1-2.3); оцінювання комунікації (результати навчання 3.1-3.3); оцінювання автономності та відповідальності (результати навчання 4.1-4.3). Загальна оцінка складає до 100 балів, що розподіляються на 60 і 40 балів відповідно між результатами семестрового і підсумкового (на екзамені) оцінювання.

7.1. Форми оцінювання знань студентів:

семестрове оцінювання:

1. Усна доповідь (до 3 балів): Р.Н. 1.2,1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3
2. Доповнення (до 2 балів)
3. Участь в дискусії та проблемно-орієнтовані запитання до доповідачів (до 2 балів): Р.Н. 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1

4. Контрольна робота (до 15 балів): Р.Н.1.3, 1.4, 1.6

5. Написання есе/реферату (до 3 балів): Р.Н. 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3,3.1, 3.2, 4.1

Вибір і комбінування форм оцінювання знань студентів та нарахування відповідної кількості балів здійснюються залежно від конкретних навчальних ситуацій.

- **підсумкове оцінювання:** письмовий екзамен у формі виконання тестових завдань та написання есе з політологічної проблематики.
- **умови допуску до підсумкового екзамену:** студент допускається до складення екзамену за умови отримання ним за результатами семестрового оцінювання щонайменше 36 балів.

7.2. Організація оцінювання: оцінювання здійснюється за чотрибальною національною шкалою з переведенням у бали за стобальною шкалою: “відмінно” – 40 балів; “добре” – 30 балів; “задовільно” – 20 балів; “незадовільно” – 0 балів. Критерії оцінювання:

“відмінно” – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов’язкову та додаткову літературу;

“добре” - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але не вистачає аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов’язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

“задовільно” – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, у відповіді є суттєві неточності;

“незадовільно” – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

Остаточна оцінка є сумою балів, отриманих за результатами семестрового оцінювання і безпосередньо на екзамені.

7.3. Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни.

Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій та семінарів. Завершується дисципліна екзаменом.

Перша частина курсу присвячена з’ясуванню сутнісних характеристик двох базових категорій політології (політики та влади).

Друга частина курсу присвячена інституціональним та персоніфікованим аспектам політики.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Змістовий модуль 1 «Політика і влада»				
1	Тема 1. Політологія як наука та навчальна дисципліна	2	2	2
2	Тема 2. Методологічні засади та основні категорії політології	2		2
3	Тема 3. Політика як суспільне явище	2		4
4	Тема 4. Політична влада	2	2	4
5	Тема 5. Політична система суспільства	2		4
6	Тема 6. Держава як головний інститут політичної системи	2	2	2
7	Тема 7. Політичні режими	2		4
Змістовий модуль 2 «Інституціоналізовані та персоніфіковані аспекти політики»				
8	Тема 8. Політичні партії та партійні системи	2		4
9	Тема 9. Вибори та виборчі системи	2	2	4
10	Тема 10. Особа як суб'єкт політики	2		4
11	Тема 11. Політичні еліти та політичне лідерство	2	2	4
12	Тема 12. Політична культура	2	2	4
13	Тема 13. Політична ідеологія	2		4
14	Тема 14. Міжнародні відносини і світовий політичний процес	2		2
	Контрольна робота		2	
	ВСЬОГО	28	14	48

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій - 28 год.

Семінари - 14 год.

Самостійна робота - 48 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. **Жиро Т.** Політологія: Пер. с польск. - Х.: Изд-во Гуманитарный Центр. 2006. - 428 с.
2. **Політологія: історія та методологія** / Андрущенко В.П., Антоненко В.Г., Ануфрієв Л.О. та ін.; За ред. Ф.М. Кирилюка. - К., 2000.
3. **Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів** / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К., 2003.
4. **Політологія: Учеб.** / А.Ю. Мельвиль (и др.); М., 2004.
5. **Політологічний енциклопедичний словник** / Упорядник В.П. Горбатенко; за ред. Ю.С. Шемшученка, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. - 2-е вид. доп. і перероб. - К., 2004.

6. **Пугачев В.П., Соловьев А.И.** Введение в политологию: Учебник для студентов вузов. – 4-е изд., перераб. и доп. – М., 2002.
7. **Хейвуд Э.** Политология: Учеб. для студентов вузов / Пер. с англ. под ред. Г.Г. Водолазова, В.Ю. Бельского. – М., 2005.
8. **Шляхтун П.П.** Політологія: історія та теорія: Підручник / П.П. Шляхтун. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 472 с.
9. **Шляхтун П.П.** Парламентаризм: Словник-довідник. – К., 2003.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. **Ледяев В.Г.** О сущностной оспариваемости политических понятий // Полис. – 2003. - № 2.
2. **Ильин М.В., Мельвиль А.Ю., Федоров Ю.Е.** Основные категории политической науки / Раздел учеб. пособия // Полис. – 1996. – № 4.
3. **Вебер М.** Политика как призвание и профессия // Избр. произведения. – М., 1990.
4. **Парсонс Т.** О понятии „политическая власть” / Антология мировой политической мысли: В 5 т. – М., 1997. – Т.2.
5. **Истон Д.** Категории системного анализа политики // Антология мировой политической мысли: В 5 т. – М., 1997. – Т.2.
6. **Дарендорф Р.** От социального государства к цивилизованному обществу // Полис. – 1993. – № 5.
7. **Кинг П.** Классифицирование федераций // Полис. – 2000. – № 5.
8. **Арендт Х.** Начала тоталитаризма // Политология: хрестоматия / Сост. М.А. Василик. – М., 1999.
9. **Арон Р.** Демократия и тоталитаризм. – М., 1993.
10. **Даль Р.** Демократия и ее критики / Пер. с англ. – М., 2003.
11. **Хантингтон С.** Третья волна: Демократия на исходе века. – М., 2003.
12. **Джанда К.** Сравнение политических партий: исследования и теория // Современная сравнительная политология: Хрестоматия / Под ред. Г.В. Голосова, Л.А. Галкиной). – М., 1997.
13. **Дюверже М.** Политические партии. – М., 2000.
14. **Михельс Р.** Социология политической партии в условиях демократии // Политология: хрестоматия / Сост. М.А. Василик. – М., 1999.
15. **Таагепера Р., Шугарт М.С.** Описание избирательных систем // Полис. – 1997. – № 3.
16. **Уоллерстайн М.** Избирательные системы, партии и политическая стабильность // Полис. – 1992. – № 5-6.
17. **Дюверже М.** Партийная политика и группы давления // Социально-гуманитарные знания. – 2000. – № 4.
18. **Цвих В.Ф.** Профспілки у громадянському суспільстві: теорія, методологія, практика. – К., 2002.
19. **Алмонд Г., Верба С.** Гражданская культура и стабильность демократии // Полис. – 1992. – № 4.
20. **Моска Г.** Правящий класс // Социс. – 1994. – № 10.
21. **Парето В.** Компендиум по общей социологии // Антология мировой политической мысли: В 5 т. – М., 1997. – Т.2.
22. **Консерватизм:** Антологія / Упорядники О. Проценко, В. Лісовий. – К., 1998.
23. **Лібералізм:** Антологія / Упорядники О. Проценко, В. Лісовий. – К., 2002.
24. **Бжезинский З.** Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы. – М., 1999.
25. **Хантингтон С.** Столкновение цивилизаций? // Полис. – 1994. – № 1.